

Чорна Неля,
д.е.н., професор,
Олексій Василь,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Всі підприємства, компанії проходять через різні етапи розвитку. Спочатку в багатьох виробників робочі процеси та контроль за їх організацією зосереджені в руках власника. Коли бізнес починає рости, формуються стандартні робочі ситуації, які супроводжуються циклічними діями співробітників компанії. Подальший розвиток збільшує кількість завдань, відповідно зростає кількість процесів і залучених працівників. У зв'язку з цим варто робити опис бізнес-процесів, в якому будуть детально прописані всі елементи алгоритму та зазначені конкретні обов'язки для залучених працівників. Таким чином, бізнес-процес – це структурований, покроковий алгоритм дій співробітників в рамках розв'язання конкретного завдання.

Бізнес-процес компанії – це набір пов'язаних між собою дій і функцій, які необхідні для виробництва певного результату, що має цінність для зовнішнього або внутрішнього споживача [1]. У спрощеному вигляді бізнес-процеси підприємства – це алгоритми та схеми. Моделювання бізнес-процесів лежить в основі процесного управління компанії, коли всі завдання і вся діяльність організації подаються у вигляді комплексу різних процесів, пов'язаних і взаємодіючих між собою. Багато експертів вважають такий підхід в організації діяльності компанії найбільш ефективним [1, 2].

Найголовніша перевага процесного управління компанії – це орієнтир на результат при оптимальному способі його досягнення. Коли в діяльності компанії виділяються окремі процеси, можна домогтися більш ефективного виконання робіт, оскільки можна призначити відповідального за роботу цього процесу, запланувати результат і проконтролювати весь шлях його досягнення.

Всі бізнес-процеси можна розділити на такі види: основні (операційні), підтримуючі або допоміжні, бізнес-процеси управління та розвитку [3].

До основних процесів належать ті, які безпосередньо приносять підприємству прибуток. Їх результат: продукція та послуги. Саме вони забезпечують отримання доходу – формується споживча цінність – виходи реалізуються споживачам. Як правило, це – процес забезпечення ресурсами, виробничі процеси, контроль якості виробництва.

До допоміжних або підтримуючих відносяться ті, які підтримують основні бізнес-процеси, роблять можливим їх виконання (постачання та розподіл матеріальних ресурсів; ремонт обладнання, інструментів і будівель; управління безпекою) та інші. Бізнес-процеси управління – це функції, які відповідають за управління всієї організації. Їх результат: управління діяльністю всього підприємства (бізнес-системи) та окремих процесів, що забезпечує: підвищення результативності та ефективності основних та обслуговуючих процесів. Сюди відносять: управління ресурсами, управління відносинами з клієнтами, управління відносинами з постачальниками. Бізнес-процеси розвитку (стратегічні) – забезпечують: отримання підприємством прибутку в довгостроковій перспективі внаслідок реорганізації, вдосконалення процесів. Вони включають розробку нової продукції, впровадження нових технологій, вдосконалення організації роботи працівників [3].

Бізнес-процеси незалежно від типу можуть бути декількох рівнів. Як правило, це верхній рівень і нижній. Процеси верхнього рівня – це так званий ланцюжок створення цінності компанії [3]. На цьому рівні діяльність підприємства описується загалом, «погляд зверху», не вдаючись у деталізацію і подробиці. Більш детальний опис діяльності відбувається на нижньому рівні. Ще один важливий момент – опис бізнес-процесів на першому етапі має здійснюватися за принципом «як є». Тобто, потрібно описувати ту ситуацію, яка є на даний момент в компанії. А вже потім, проаналізувавши «вузькі місця» і виявивши всі проблеми, застосовувати до описаних бізнес-процесів принцип «як треба» або «як має бути».

Бізнес-процес дозволяє кожному працівнику зрозуміти послідовність своїх обов'язків та особливості взаємодії з колегами. Уміння прописати послідовність дій – надзвичайно корисний

інструмент. Але опис усіх процесів без розбору дає прямо протилежний результат: замість оптимізації роботи в компанії будуть множитись бюрократичні інструкції та регламенти.

Впровадження процесного підходу в компанії може зробити бізнес більш прозорим і передбачуваним, керованим, контрольованим, сприятиме мотивації для співробітників до підвищення ефективності виробництва.

Список використаних джерел

1. Що таке бізнес-процеси в підприємницькій діяльності. Школа бізнесу. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/scho-take-biznes-protsesi-v-pidpriyemnitskij-diyalnosti>
2. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник (за заг. ред. І. В. Сіменко, Т. Д. Косової). К.: «Центр учбової літератури», 2017. 384 с.
3. Тур О. В., Матусевич А. С. Управління бізнес-процесами на підприємстві. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2018. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6415>